

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԻՔԱԿԱԶՄ

ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ԵՎ
ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԿՈՆԳՐԵՍԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԱՆԴՐԵԱՍ ԿԻՖԵՐԻ ՈՒՂԵՐՁ

Հարգելի ընթերցող

Ձեզ ներկայացված գործիքակազմը պատրաստվել է «Աջակցություն Հայաստանում տեղական ժողովրդավարության ամրապնդմանը» ծրագրի շրջանակում, քաղաքացիների մասնակցությունը, ինչպես նաև տեղական իշխանությունների և համայնքների բնակիչների միջև երկխոսությունը խթանող նախաձեռնությունների արդյունքում:

Այս ծրագիրը՝ մասնավորապես «Համայնքների ընտրված ներկայացուցիչների առաջնորդության ամրապնդում» ենթաօրհանով, իրականացվել է երեք տարվա ընթացքում Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածաշրջանային իշխանությունների կոնգրեսի կողմից Եվրոպայի խորհրդի՝ Հայաստանի 2015-2018 թթ Գործողությունների ծրագրի շրջանակներում և Դանիայի կառավարության ֆինանսական աջակցությամբ: Ենթաօրհանի շրջանակում Ախթալա, Արթիկ, Ուրցաձոր և Վարդենիկ համայնքներում իրականացվել են քաղաքացիների մասնակցության նախաձեռնություններ, որոնց նպատակն էր ընդլայնել քաղաքացիների և քաղաքացիական հասարակության ակտիվ ներգրավումը իրենց համայնքներում որոշումների կայացմանը և հիմնախնդիրների լուծմանը, համայնքների զարգացման, առաջնահերթությունների սահմանման և բյուջեի ձևավորման գործընթացներին՝ հանրային քննարկումների, համայնքի ղեկավարների և ավագանու անդամների հետ սերտ փոխգործակցության միջոցով:

Քաղաքացիների մասնակցությունը հանրային որոշումների կայացմանը մասնակցային ժողովրդավարության հիմքն է, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման գործերում քաղաքացիների մասնակցության իրավունքի վերաբերյալ Տեղական ինքնակառավարման Եվրոպական խարտիայով և լրացուցիչ արձանագրությամբ նախատեսված հիմնական սկզբունքներից մեկը: Ավելի քան երկու տասնամյակ շարունակ Կոնգրեսն աշխատել է տեղական ինքնակառավարման մակարդակում քաղաքացիների մասնակցության խթանման ուղղությամբ, և այս գործիքակազմում ներկայացված օժանդակ նյութերը մշակվել են տարիների ընթացքում:

Հայաստանում գործող այս ծրագիրը շատ կարևոր էր՝ ստեղծելու «պրակտիկ գործունեությամբ սովորել»-ու մի տարածք, որտեղ և որի շնորհիվ, իրենց համայնքների հիմնախնդիրների լուծման գործում ներդրում ունենալու հետ զուգահեռ՝ բնակիչները բարելավել են իրենց գիտելիքները տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատանքների, ինչպես նաև համայնքային ինքնավարության կարողությունների և սահմանափակումների վերաբերյալ: Արդյունքում՝ ծրագրի մասնակիցները համաձայնել են մասնակցային գործընթացների ուղղորդմանն առնչվող մի շարք սկզբունքների, ուղեցույցների, մեթոդների և օգտակար ցուցումների շուրջ, որոնք կարող են կիրառվել հետագա ծրագրերում և որոնք, Հայաստանում տեղական մակարդակում քաղաքացիների մասնակցության իրավական հիմքերի ընդհանուր ակնարկի հետ միասին, ներառվել են այս գործիքակազմում: Ես վստահ եմ, որ այս նյութերը օգտակար կլինեն որպես օրինակելի գործիքներ և որպես գործնական ուղեցույց՝ համայնքներում քաղաքացիների ներգրավմանը նպաստելու և ուղղված ծրագրեր մշակելու և իրականացնելու համար:

Council of Europe
Congress of Local and Regional Authorities
F-67075 STRASBOURG cedex
Tel : +33 3 88 41 21 10
<http://www.coe.int/t/congress/>

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար:

Այն բաղկացած է երկու պալատներից՝ Տեղական իշխանությունների պալատ և Տարածքային պալատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացնող 648 ընտրված ներկայացուցիչների:

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF DENMARK
DANIDA INTERNATIONAL
DEVELOPMENT COOPERATION

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Քաղաքացիների մասնակցությունը ենթադրում է, որ տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչները կարող են մասնակցել ինչպես անձամբ, այնպես էլ քաղաքացիական հասարակության կառույցների և քաղաքացիական նախաձեռնությունների միջոցով: Հայաստանը ընդունում և աջակցում է ինքնակառավարման միջոցով համայնքի գործերին քաղաքացիների մասնակցության իրավունքը:

Վերջին տարիներին ՀՀ օրենսդրությունը բարելավվել է ինքնակառավարման մեջ քաղաքացիների ներգրավման պարտադիր պահանջի ավելացմամբ: Համայնքի բնակչության մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը սահմանվում է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով և սահմանվում է որպես մի գործընթաց, որի միջոցով բնակիչները, առանց խտրականության, տեղեկացվում են տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեությանը և կարող են ուղղակի կամ անուղղակի ներգործություն ունենալ տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշումների վրա:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պալատներից՝ Տեղական իշխանությունների պալատ և Տարածքային պալատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացուցիչներին:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական
և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչները կարող են մասնակցել ինչպես անձամբ, այնպես էլ քաղաքացիական հասարակության կառույցների և քաղաքացիական նախաձեռնությունների (միջոցով: Հայաստանը արժևորում և խրախուսում է տեղական ինքնակառավարմանը քաղաքացիների մասնակցության իրավունքը:

Վերջին տարիներին ՀՀ օրենսդրությունը բարելավվել է այս ուղղությամբ: Տեղական իշխանությունները պարտավոր են բնակչությանը ներգրավել համայնքային խնդիրների լուծման մեջ, որպեսզի նրանք բարձրաձայնեն համայնքային խնդիրների մասին, ձևավորեն օրակարգեր և մասնակցեն որոշումների կայացմանը, իրականացմանը և վերահսկմանը, հատկապես, եթե դրանք կապված են համայնքի զարգացման ծրագրի մշակման, ինչպես նաև համայնքային բյուջեի ձևավորման, հաստատման և կատարման հետ: Մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը սահմանվում է **«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով**: Այն համայնքում իրականացվող գործընթաց է, որի միջոցով բնակիչները, առանց խտրականության, տեղեկացվում են տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեությանը և կարող են ուղղակի կամ անուղղակի ներգործություն ունենալ տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշումների վրա:

ՊԱՐՏԱՎՈՐԵՑՆՈՂ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ

2001թ դառնալով Եվրոպայի խորհրդի անդամ՝ Հայաստանը ընդունեց **«Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիան»**, իսկ այնուհետև **«Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայի թիվ 207 լրացուցիչ արձանագրությունը** տեղական իշխանությանը մասնակցելու իրավունքի մասին», որի դրույթները 2013թ դարձան **ՀՀ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի** անբաժան մաս:

ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

2015թ դեկտեմբերի **Սահմանադրության փոփոխություններով** ամրագրվեց, որ բնակիչները կարող են անմիջականորեն մասնակցել համայնքի գործերի կառավարմանը՝ համայնքային խնդիրները տեղական հանրաքվեով լուծելու միջոցով:

Մարդն ազատ է անելու այն ամենը, ինչը չի խախտում այլոց իրավունքները և չի հակասում Սահմանադրությանը և օրենքներին:

Ոչ ոք չի կարող կրել պարտականություններ, որոնք սահմանված չեն օրենքով, ամրագրում է **«Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքը**:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղական ինքնակառավարման ոլորտը կարգավորող ներպետական օրենսդրության երկու հիմնարար սկզբունքներ ուղղակիորեն առնչվում են բնակիչների մասնակցությանը.

- Տեղական իշխանությունները հաշվետու են համայնքի բնակչության առջև,
- Տեղական իշխանությունների գործողությունները պետք է լինեն հրապարակային ու թափանցիկ:

«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը, ի թիվս այլոց, սահմանում է, որ.

- Համայնքում տեղական ինքնակառավարմանը իրավունք ունի մասնակցելու տվյալ համայնքի տասնվեց տարին լրացած յուրաքանչյուր բնակիչ,
- Համայնքի յուրաքանչյուր բնակիչ իրավունք ունի պահանջելու և ստանալու տեղեկատվություն ողջամիտ ժամկետում,
- Ցանկացած անձ և կազմակերպություն իրավունք ունի պահանջելու և ստանալու տեղեկատվություն համայնքի ավագանու նիստերի տեղի, ժամանակի, վայրի և օրակարգի վերաբերյալ, ինչպես նաև ցանկացած հարցի, որը վերաբերում է համայնքի պարտադիր կամ կամավոր խնդիրներին.

3000 և ավելի բնակիչ ունեցող համայնքը պետք է ունենա պաշտոնական կայք, ապահովի հանրային լուսմների ու քննարկումների առցանց հեռարձակումը կայքի միջոցով

«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն, ի թիվս այլոց, համայնքի ղեկավարը պարտավոր է՝

- Ստեղծել բավարար պայմաններ ապահովելու համայնքի բնակիչների իրազեկումն ու մասնակցությունը բնակիչներին մատչելի և հարմար վայրերում՝ ապահովելով նաև համայնքի հաշմանդամություն ունեցող անձանց և սակավաշարժուն խմբերի մասնակցությունը,
- Պատշաճ տեղեկացնել համայնքի բնակչությանը հանրային լուսմների և քննարկումների անցկացման մասին,
- Անհրաժեշտ նյութերն ու տեղեկատվությունը հասանելի ու մատչելի դարձնել բնակչության համար, ստեղծել գործուն մեխանիզմներ լուսմների և քննարկումների ընթացքում կարծիքների արտահայտման և առաջարկությունների ներկայացման համար, դրանք քննարկելու ու հաշվի առնելու նպատակով,
- Տրամադրել տեղեկատվություն ՏԻՄ գործունեության, ընդունած որոշումների, իրականացրած գործողությունների, համայնքի բյուջեի կատարման մասին, ներկայացնել հաշվետվություններ:

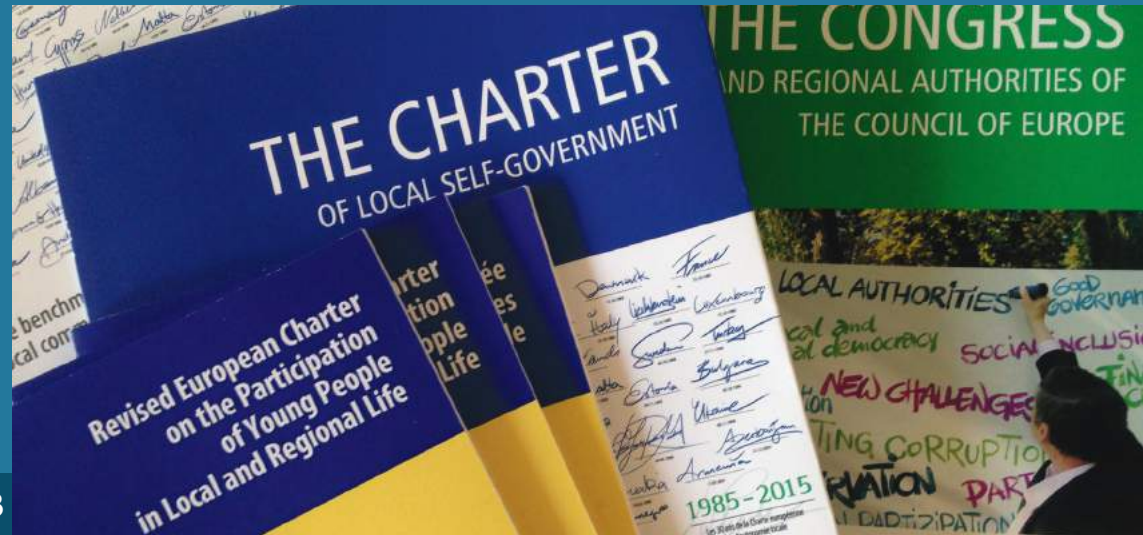
ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ և ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ
ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՆԳՐԵՍԻ
ՈՒՂԵՑՈՒՅՑՆԵՐ

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը և նրա գործընկերներն, որպես առավել հզոր ժողովրդավարության նախապայման, աշխատում են ժողովրդավարական կառավարման բարելավման ուղղությամբ՝ տեղական մակարդակում քաղաքացիների մասնակցության ընդլայնման միջոցով:

Կոնգրեսը մշակում է բազմաթիվ փաստաթղթեր, որոնք ուղղված են տեղական իշխանությունների հզորացմանը՝ հնարավորություն ստեղծելով, խթանելով և դյուրացնելով քաղաքացիների մասնակցության իրավունքի իրականացումը և խրախուսելով քաղաքացիների մասնակցությունը տեղական մակարդակում:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պալատներից՝ Տեղական իշխանությունների պալատ և Տարածքային պալատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացուցիչներին:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

ՏԵՂԱԿԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ԴԵՐԸ

Տեղական և տարածքային իշխանություններն ամենամոտն են կանգնած քաղաքացիներին: Հետևաբար, նրանք հանդիսանում են քաղաքացիների մասնակցությունը և համայնքների զարգացումը խթանող կարևորագույն կառուցվածքային միավորներ, ինչը խրախուսում է ավելի մեծ ներգրավվածություն որոշումների կայացման հարցում և ավելի մեծ թափանցիկություն տեղական մակարդակում: Լավ տեղական կառավարումն ամրապնդելու նպատակով ընտրված ներկայացուցիչները պատասխանատու են որոշումների կայացման գործընթացի վրա ներազդելու հարցում քաղաքացիներին հնարավորություն տալու և քաղաքացիների կարիքներն ու մտահոգությունները հաշվի առնելու համար: Տեղական իշխանությունների նկատմամբ քաղաքացիների վստահությունը նշանակում է ավելի շատ հանձնառություն և ավելի մեծ մասնակցություն, ինչը նպաստում է ընտրված տեղական ներկայացուցիչներին՝ իրենց դերը և պարտականություններն արդյունավետորեն կատարելու հնարավորություն տվող և կարևորագույն գործիք հանդիսացող մասնակցային ժողովրդավարությանը:

- Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիան (ուժի մեջ է մտել 1988 թ.) բոլոր 47 անդամ պետությունների կողմից վավերացված միջազգային համաձայնագիր է: Իր նախաբանում այն սահմանում է տեղական հարցերում քաղաքացիների մասնակցության իրավունքը որպես անփոփոխ սկզբունք և պահանջում տեղական ինքնակառավարման այդ սկզբունքի ներառումը երկրների օրենսդրության մեջ:
- Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայի Լրացուցիչ արձանագրությունը CETS No.207 (ուժի մեջ է մտել 2012 թ.) երաշխավորում է տեղական իշխանության գործերում մասնակցության իրավունքը:

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԽԹԱՆՈՒՄԸ

Ավելի քան երկու տասնամյակ շարունակ Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը և գործընկերները սերտորեն աշխատել են տեղական ժողովրդական կառավարման բարելավման ուղղությամբ՝ տեղական մակարդակում քաղաքացիների մասնակցության ընդլայնման միջոցով՝ որպես ավելի ուժեղ ժողովրդավարության նախապայման: Քաղաքացիների մասնակցության խթանումը քաղաքական գործընթացում և ընդհանուր արժեքներ դավանող եվրոպայի կառուցումը հաստատվել է որպես **2017-2020թթ Կոնգրեսի** առաջնահերթություն (2016)։

Գործունեության տարբեր բնագավառների շրջանակում Կոնգրեսի համագործակցային ծրագրերը նպատակաուղղված են Եվրոպայում տեղական և տարածքային մակարդակներում քաղաքացիների մասնակցության մեծացմանը և ժողովրդավարական սկզբունքների լիարժեք կիրառման ապահովմանը:

Սկսած 2007 թվականից **Եվրոպական տեղական ժողովրդավարության շաբաթը** համախմբում է բոլոր 47 անդամների տեղական իշխանություններին, նրանց ասոցիացիաներին, քաղաքացիներին և ՀԿ-ներին: Ամենացածր մակարդակում ժողովրդավարական մասնակցության խթանմանն ուղղված ստեղծագործական հանրային միջոցառումների կազմակերպման նպատակով նրանց հրավիրելով՝ Կոնգրեսը մասնակիցներին տալիս է տեղական մակարդակում քաղաքացիների ներգրավմամբ զբաղվող Եվրոպական ցանցին միանալու հնարավորություն:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՁՈՐԱՑՈՒՄ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՔԱՋԱԼԵՐՈՒՄ

Կոնգրեսը մշակում է բազմաթիվ փաստաթղթեր և հրատարակություններ, աջակցում է այնպիսի գործողությունների, որոնք ուղղված են տեղական իշխանությունների հզորացմանը՝ հնարավորություն ստեղծելով, խթանելով և դյուրացնելով քաղաքացիների մասնակցության իրավունքի իրականացումը: Իր նիստերի ընթացքում այն նաև ընդունում է կառավարություններին ուղղված հանձնարարականներ, ինչպես նաև բանաձևեր տեղական և տարածքային կառավարման բարելավման և քաղաքացիների մասնակցության խրախուսման նպատակով: Կոնգրեսի այդ փաստաթղթերից են.

- **Բանաձև 385** (2015 թ.) «խթանել ակտիվ քաղաքացու ձևավորումը՝ քաղաքացիական հասարակության գործընկերությամբ», որտեղ արձարժված է որոշումների կայացման գործընթացում քաղաքացիների մասնակցության Լավագույն գործելակերպի վարքակառուցումը :
- **Բանաձև 332** (2011 թ.) «Ժողովրդավար քաղաքացիական կրթություն. գործիքներ քաղաքների համար», որտեղ խրախուսվում է ամբողջ Եվրոպայում, տեղական մակարդակում, ժողովրդավար քաղաքացիական կրթության լավագույն գործելակերպերը:
- **Բանաձև 326** (2011 թ.) «Քաղաքացիների մասնակցությունը Եվրոպայում տեղական և տարածքային մակարդակներում»:

ԴԵՊԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կոնգրեսը համարում է, որ քաղաքացիների ակտիվ մասնակցությունը պետք է լինի համապարփակ և վերաբերում է ամբողջ հասարակությանը՝ ներառելով մասնակցային գործընթացում որոշակի խոչընդոտների հանդիպող մարդկանց խմբերի, այդ թվում՝ երիտասարդության և կանանց, ինչպես նաև թերներկայացված և խոցելի խմբերի կարիքները:

- Երիտասարդության մասնակցությունը առանցքային նշանակություն ունի քաղաքացիների նպատակաուղղված մասնակցության համար. **Տեղական և տարածքային կյանքում երիտասարդության մասնակցության վերաբերյալ վերանայված Եվրոպական խարտիա (2003 թ.)**
- **Բանաձև 141** (2002 թ.) «Տեղական հասարակական կյանքում օտարերկրյա քաղաքացիների մասնակցության վերաբերյալ խորհրդակցական մարմիններ»:

ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Էլեկտրոնային կառավարումը ներառում է քաղաքականության շուրջ որոշումների կայացման և քաղաքացիներին ակնհայտոր լինելու նոր եղանակներ հանուն ավելի ուժեղ, առավել հաշվետվողական և ներառական ժողովրդավարության: Կոնգրեսը խրախուսում է տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործումը մասնակցության իրավունքի խթանման և իրացման գործում, որպեսզի էլեկտրոնային ժողովրդավարության գործիքների օգտագործումը ընդլայնվի տեղական և տարածքային մակարդակներում, ավելի մեծ թվով քաղաքացիներ ընդգրկվեն մասնակցային գործընթացում (օրինակ՝ խորհրդակցական գործընթացների, տեղական հանրաքվեների, ստորագրահավաքների միջոցով) նույնիսկ այն դեպքերում, երբ քաղաքացիներն ի վիճակի հավաքվել:

- **Բանաձև 266** (2008 թ.) «Էլեկտրոնային գործիքներ. արձագանք տեղական իշխանությունների կարիքներին
- **Բանաձև 267** (2008 թ.) «Էլեկտրոնային ժողովրդավարություն և խորհրդակցական քննարկումներ քաղաքային ծրագրերի վերաբերյալ»:

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԽԹՆԱՄԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՎԱԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ

ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆԸ

”

Քաղաքացիների ներգրավումը պետք է ուղեկցվի որոշակի սկզբունքներով, որպեսզի հանրային մասնակցության արդյունքում ձևավորվի ընդհանուր արժեհամակարգ: Բացի այդ, այս սկզբունքները, ապահովում են անհրաժեշտ ճկունություն ամենատարբեր դրսևորումների համար:

2016 թ. հոկտեմբերի 27-28-ին Հայաստանի Արթիկ և Ուրցաձոր համայնքներում կայացած՝ «Քաղաքացիների ներգրավումը տեղական քաղաքականության մշակման գործընթացում» թեմայով գործընկերների միջև փորձի փոխանակման միջոցառման ընթացքում քաղաքացիների մասնակցության մշակույթը խրախուսելու նպատակով մասնակիցները քննարկեցին և համաձայնության եկան հետևյալ սկզբունքների շուրջ:

ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ. Անհրաժեշտ է տրամադրել համապատասխան ժամանակ և միջոցներ՝ ապահովելու բոլոր ներգրավվածների բովանդակային մասնակցությունը:

ԱՐԴԱՐԱԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ, ԱԶՆՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՍՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ. Կարևոր է ազնվորեն և շիտակորեն անդրադառնալ հանրության մտահոգություններին: Ազնվությունը և հստակությունն անհրաժեշտ են, որպեսզի քաղաքացիները հասկանան. ինչն է հնարավոր փոխել և ինչը՝ ոչ, ով կարող է ներգրավվել և ինչպես, և թե արդյունքում ինչ է սպասվում:

ՆԵՐԱՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ. Կարևոր է ողջամտորեն հնարավոր ամեն ինչ անել, որպեսզի ներգրավվեն բոլոր այն քաղաքացիները, որոնց վրա որոշումն ազդելու է, որպեսզի ոչ ոք դուրս չմնա հանդիպման վայրերի ֆիզիկական մատչելիության, ժամանակացույցի, բավարար աջակցության և այլնի բացակայության արդյունքում:

ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ. Մասնակցային գործընթացները պետք է ապահովեն հետադարձ կապ բոլոր ներգրավվածների համար: Անհրաժեշտ է ցույց տալ, որ արդյունքները համապատասխանում են նախաձեռնության սկզբում հասարակության առջև ստանձնած հանրային մասնակցության հանձնառությանը:

ԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆ. Կարևոր է ապահովել, որ բոլոր այն քաղաքացիները, որոնց վրա որոշումն ազդելու է, հասկանան ընթացքում գտնվող որոշման և դրա կայացման ընթացակարգերի շրջանակը, ինչպես նաև իրազեկ լինեն այն բոլոր սահմանափակումներին, որոնց բախվում է որոշում կայացնողը:

ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ. Մասնակցային գործընթացները պետք է նպաստեն շահակիր բոլոր կողմերի ուսուցման և զարգացման միջավայրի ձևավորմանը:

ԴՐԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ. Մասնակցության նպատակը արդյունքի հասնելն է. այն կարող է նաև դրական ազդեցություն ունենալ բոլոր ներգրավվածների վրա՝ ուսուցման, ինքնավստահության, ակտիվ քաղաքացի լինելու զգացողության և ժողովրդավարական գործընթացի նկատմամբ հավատի առումով:

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ

ԿԻՐԱՌԵԼԻ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑՆԵՐ

Մասնակցային գործողությունը, որպես հանրային քաղաքականության ոլորտում որոշումների կայացումն ուղղորդող գործընթաց, լավ կառավարման, սոցիալական ներառման, սոցիալական արդարության, որակյալ ծառայությունների մատուցման երաշխափ է, ինչպես նաև անհատական ու ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման հնարավորություն:

Քաղաքացիների մասնակցության նախաձեռնություններ մշակելիս, ի թիվս այլ ասպեկտների, պետք է հաշվի առնել մասնակցային գործընթացի նպատակը, տեղական համատեքստի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև մասնակցության մակարդակը:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պալատներից՝ Տեղական իշխանությունների պալատ և Տարածքային պալատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացուցիչներին:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական
և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

ԻՆՉ

Մասնակցությունը մի գործընթաց է, որն ուղղորդում է որոշումների կայացումը, և որ դրա հիմնական ներդրումը հիմնախնդիրների քննարկման փաստն է: Մասնակցությունը համայնքի կառավարմանը մասնակցելու իրավունքն է, մի գործընթաց, որը թույլ է տալիս ազդել որոշումների կայացման վրա և վերահսկել այն: Մասնակցությունը նաև տարբեր կարծիքներ, զգացողություններ, արժեքներ և գիտելիքներ ձեռքբերելու, դրանք լսելու, ճանաչելու և ընդունելու գործընթաց է:

ԻՆՉՈՒ՞

Հանրային քաղաքականության ոլորտում մասնակցային գործողության չորս հիմնական խնդիրներն են.

- Համակառավարում. մասնավորապես ժողովրդավար լեգիտիմության, հաշվետվողականության ամրապնդում, ակտիվ քաղաքացիության խթանում,
- Սոցիալական ներառում և սոցիալական արդարություն. հարաբերությունների, սոցիալական կապիտալի, հավասարության ձևավորում, լիազորում,
- Ծառայությունների որակի բարելավում. իրական կարիքներին համապատասխանություն և դրանց արժեքներն արտացոլում,
- Անհատական և ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացում և ուսուցում՝ որպես համայնքի հետագա զարգացման հիմք:

ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մասնակցությունն իրանում է քաղաքականության, ռազմավարական մոտեցումների, ծրագրերի և նախագծերի մշակումը: Այն օգտակար է համայնքի բյուջեի ձևավորման, քաղաքաշինական և տարածքային պլանավորման, համայնքի կայուն զարգացման պլանավորման, երթևեկության պլանավորման, թափոնների և ջրամատակարարման կառավարման, զբոսաշրջության զարգացման, կլիմայական փոփոխություններին հարմարվելու, սոցիալական պլանավորման, քաղաքաշինական և ճարտարապետական նախագծման, հանրային տարածքներում հողօգտագործման, բնակելի տների վերակառուցման և այլնի վերաբերյալ որոշումներ կայացնելու հարցում:

ՕԳՈՒՏՆԵՐ

Մասնակցության առավելությունները բազմաթիվ են՝ լիազորության և իշխանության վերաբաշխումից մինչև շահերի վերհանման և թիրախավորման համար մեխանիզմների ստեղծում, շահերի բախման հաղթահարում և որոշումների իրականացում:

ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ

Մասնակցային մոտեցման համար պահանջվում են զգալի ռեսուրսներ՝ ֆինանսական միջոցներ, վերապատրաստված անձնակազմ, ժամանակ, գիտելիքներ և ինստիտուցիոնալ կառուցվածքներ: Բախվող շահերի ներդաշնակեցման անհրաժեշտության դեպքում մասնակցության միջոցով կարելի է երկարաձգել որոշումների կայացման գործընթացի տևողությունը:

ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

Քաղաքացիների մասնակցությունն ընկալելու համար անհրաժեշտ է խորհել հետևյալ հարցերի շուրջ. Ո՞վ է անմիջականորեն պատասխանատու խնդիրների վերաբերյալ որոշումների համար: Ո՞վ է ազդեցիկ տվյալ տարածքում, համայնքում: Ո՞ւմ վրա է ազդելու տվյալ խնդրի վերաբերյալ կայացված որոշումը: Ո՞վ է ղեկավարում համապատասխան շահեր ունեցող կազմակերպությունների գործունեությունը: Ո՞վ է նախկինում ներգրավված եղել տվյալ խնդրում: Ո՞վ չի եղել ներգրավված, որ պետք է լիներ:

ՄԱՍՆԱԿՑԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԶԵՎԱՎՈՐՈՒՄ

Մասնակցային գործընթացի ձևավորումը ենթադրում է արդյունքների ձեռքբերման եղանակների դիտարկում, ինչպես նաև այն, թե ինչ մեթոդներ պետք է կիրառվեն և երբ: Գործընթացը պետք է համապատասխանի նպատակին և համատեքստին:

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿՆԵՐ

Քաղաքական որոշումների կայացման գործընթացի տարբեր փուլերում մասնակիցների ներգրավումը տարբերվում է՝ ըստ մասնակցության մակարդակի: Կան մասնակցության չորս մակարդակներ՝ ամենացածրից՝ մինչև ամենաբարձրը (Եվրոպայի խորհրդի Որոշումների կայացման գործընթացում քաղաքացիների մասնակցության լավ գործելակերպի կոդեքս (2009 թ.):)

- Տեղեկատվություն. մասնակցության համեմատաբար ավելի ցածր մակարդակ, որը սովորաբար հանրային իշխանությունների կողմից մեկ ուղղությամբ տեղեկատվության տրամադրում է:
- Խորհրդակցում. հանրային իշխանությունները կարող են կարծիք հարցնել քաղաքականության կոնկրետ թեմայի կամ դրա մշակման վերաբերյալ:
- Երկխոսություն. փոխադարձ շահերի և հնարավոր համատեղ խնդիրների վրա ձևավորված երկկողմ հաղորդակցություն՝ կարծիքների կանոնավոր փոխանակում ապահովելու նպատակով (ընդգրկուն և համագործակցային երկխոսություն):
- Գործընկերություն. մասնակցության ամենաբարձր մակարդակ, որի դեպքում քաղաքացիները, ՀԿ-ները և պետական իշխանությունները սերտորեն համագործակցում են, մինչև ժամանակ ապահովելով, որպեսզի քաղաքացիները և ՀԿ-ները շարունակեն մնալ անկախ և որի դեպքում նրանք իրավունք ունեն իրականացնել քարոզարշավ և գործել՝ անկախ գործընկերային հարաբերություններից: Գործընկերությունը կարող է ներառել այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են ծառայությունների տրամադրումը, մասնակցային ֆորումները և համատեղ որոշումներ կայացնող մարմինների ստեղծումը:

ՄԵԹՈՂՆԵՐ

Կիրառվում են բազմաթիվ մեթոդներ, և դրանց բազմաթիվ մեծ և փոքր տարատեսակներ, այնպես որ երբեմն դժվար է իմանալ, թե որտեղ է վերջանում մի մեթոդը և սկսվում՝ նորը: Հաջողության բանալին կայանում է մասնակցային գործընթացի նպատակի, տեղական համատեքստի առանձնահատկությունների, նախկին հաջողված/չհաջողված փորձի ըմբռնման մեջ: Մասնակցային գործընթացները սովորաբար նպատակին հասնելու համար միավորում են մի քանի մեթոդներ:

ՖՈՐՄԱԼ ԵՎ ՈՉ ՖՈՐՄԱԼ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆորմալ մասնակցությունը բաղկացած է հանրային մասնակցության այն մեթոդներից, որոնք հստակորեն նախատեսված են օրենքներով և կանոնակարգերով (մարդու իրավունքներ, հանրային քաղաքականություն, քաղաքաշինական նախագծում, շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատում և այլն): Մասնակցության ֆորմալ ընթացակարգային պահանջները օգնում են տարբեր խմբերի շահերի պաշտպանության հարցում:

Ոչ ֆորմալ մասնակցությունն օրենքով չի սահմանվում: Այն նպաստում է որոշումների կայացման հարցում լեգիտիմության ամենաբարձր մակարդակին և ծառայում է որպես խթան ավելի լավ քաղաքային կառավարման և կյանքի որակի բարելավման համար: Ֆորմալ մասնակցության համեմատ՝ այն ներառում է մեթոդների ավելի լայն շրջանակ և իրավաբարությանը տալիս է ավելի մեծ ճկունություն և ազատություն:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ 15 ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Հանրային հանդիպումների հաջողությունը հիմնականում կախված է դրանց կազմակերպման որակից: Այստեղ ներկայացված խորհուրդները վերաբերում են հանրային հանդիպումների իրականացման եղանակներին՝ դրանք առավել արդյունավետ դարձնելու նպատակով:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պալատներից՝ Տեղական իշխանությունների պալատ և Տարածքային պալատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացնող 648 ընտրված ներկայացուցիչների:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

- 1. Բաժանել գրավոր նյութեր հանդիպման սկզբում** (կամ պատին փակցնել պաստառներ), այդ թվում՝ «խաղի կանոնները», որպեսզի մարդիկ կարողանան տեղեկանալ դրանց մասին:
- 2. Բանավոր խոսքով և պաստառների վրա գրավոր բացատրել** գործընթացում ներգրավված տեղական իշխանության իրավասությունները, որպեսզի մարդիկ իրենց ուշադրությունը սևեռեն հնարավոր առաջարկների վրա. սակայն պետք է տեղ թողնել կառավարման այլ մակարդակներին առնչվող գաղափարների/հիմնախնդիրների վերհանման համար, ինչի առնչությամբ տեղական իշխանությունը կարող է հանդես գալ որպես «միջնորդ» գործելու առաջարկով:
- 3. Հիշեցնել խաղի ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ և ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ:** Որոշել յուրաքանչյուր միջամտության տևողությունը:
- 4. Ունենալ ԺԱՄԱՅՈՒՅՑ** (օրինակ՝ պատի վրա), որպեսզի մարդիկ կարողանան հաշվարկել ժամանակը և յուրաքանչյուր ելույթի ժամանակային սահմանափակումը և հետևել դրան: **Հարգել սահմանված ժամանակացույցը** (հանուն նրանց, ովքեր ավելի պարտաճանաչ են), սակայն լինել բաց չնախատեսված միջամտությունները ողջունելու հարցում:
- 5. Ապահովել, որպեսզի կանոնները հարգվեն բոլորի,** այդ թվում՝ կարևոր մասնակիցների կողմից՝ առանց կոշտ դրսևորումների. կոշտ դիրքորոշումն ու անքաղաքավարությունը նույն նշանակությունը չունեն:
- 6. Միշտ լինել հարգալից մասնակիցների կարողությունների նկատմամբ** (խուսափեք նրանց ասելուց, որ պետք է լինեն «վերապատրաստված» կամ «իրազեկված»): Կարևոր է հիշել, որ մենք խոսում ենք մարդկանց հետ, իսկ հանդիպման անցկացման ձևի առումով նրանց ընկալումը կարող է բացասաբար ազդել այդ գործընթացի լեգիտիմության վրա:
- 7. Խուսափել մասնակիցներին ընդհատելուց այն դեպքերում, երբ նրանց առաջարկությունները որոշակիորեն չեն համապատասխանում** տվյալ հանդիպման համար նախատեսված **ուղղվածությանը:** Պատկերացրեք, որ յուրաքանչյուր ներդրում կարևոր է համայնքի համար, եթե նույնիսկ այն կատարելապես չի համապատասխանում կանխորոշված ձևաչափին: Այդ դեպքում հնարավոր է գրի առնել նման առաջարկները կամ բողոքները «հատուկ աշխատանքային տեսքում», որպեսզի դրանք ներառվեն գործընթացի վերջին փուլում, սակայն լրացուցիչ ցանկի կամ հավելվածի տեսքով:

- 8. Խուսափել այնպիսի բանավեճերից, որոնք սահմանափակվում են ընդամենը երկու խոսնակով:** Եթե որևէ մեկը ցանկանում է ավելի երկար խոսել, ապա նա կարող է դա անել, եթե կանոնները դա թույլ են տալիս: Սակայն կարևոր է առաջնահերթությունը տալ նրանց, ովքեր դեռևս չեն ասել իրենց խոսքը:
- 9. Հնարավորության դեպքում աշխատել փոքր խմբերով, որպեսզի յուրաքանչյուր մարդ «անկաշկանդ» զգա** և չվախենա մեծ լսարանից:
- 10. Կապել բողոքները պրոակտիվ առաջարկությունների/լուծումների հետ,** որպեսզի հնարավոր լինի խուսափել այնպիսի միջավայր ստեղծելուց, որտեղ գերիշխում է բացասական էներգիա:
- 11. Խուսափել այնպիսի տպավորություն ստեղծելուց, կարծես վարողը սերտ կապեր ունի որոշ մասնակիցների հետ** և կարծես լսարանում կա «հատուկ ընտանիք» (հետևաբար խուսափեք «եղբայրներ և քույրեր», «գործընկերներ» բառերն օգտագործելուց կամ, ի տարբերություն մյուսների, մեկին իր անունով կոչելուց):
- 12. Փորձել քննարկումը «վերաուղղորդել» ճիշտ ուղղությամբ, եթե կան կարծիքների ակնհայտ շեղում կամ տարբերություններ:** Թույլ մի տվեք որևէ անձնական վիրավորանք և խնդրեք ելույթ ունեցողներին տալ նաև փաստարկներ՝ ի հիմնավորում իրենց առաջարկների օգտակարությանը, միաժամանակ խուսափելով այնպիսի ընդհանրական արտահայտություններից, ինչպիսիք են՝ «բոլորը գիտեն, որ...» կամ «մարդկանց պետք է...»:
- 13. Ցուցադրեք և խրախուսեք խորհրդանշական պահերը,** ինչպես խոսնակների/պատվիրակների քվեարկությունը կամ ընտրությունը, և **փորձեք հանդիպման վերջում ամփոփել** (հնարավորության դեպքում էկրանի կամ պաստառի վրա) օրվա ընթացքում ստացված բոլոր ձեռքբերումները:
- 14. Առաջարկություններ հավաքելիս փորձել անդրադարձ կատարել առաջարկների հնարավոր ծախսերի վրա ենթակառուցվածքի/սարքավորումների պահպանման առումով,** որպեսզի մարդիկ կարողանան պատասխանատվություն ստանձնել դրանցում ներդրում ունենալու հարցում և առաջարկների իրականացումը ժամանակի ընթացքում դարձնեն առավել հարատև:
- 15. Հանդիպման վերջում տեղ թողնել որոշակի ոչ պաշտոնական շփումների համար՝ հնարավորություն տալով մարդկանց շփվել ոչ պաշտոնական ձևով:** Նման ոչ պաշտոնական գրույցները կարող են խրախուսվել, օրինակ՝ ըմպելիքների և խմորեղենի սեղանի շուրջ:

«Աջակցություն Հայաստանում տեղական ժողովրդավարության ամրապնդմանը» ծրագրի «Համայնքների ընտրված ներկայացուցիչների առաջնորդության ամրապնդում» ծրագրային III ուղղության շրջանակում Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը իրականացրեց «Առաջնորդության» ենթածրագիրը: Մասնակից չորս՝ Ախթալա, Արթիկ, Ուրցաձոր և Վարդենիկ համայնքներին քաղաքացիների մասնակցության նախաձեռնություններ իրականացնելու համար ցուցաբերվեց ֆինանսական և փորձագիտական աջակցություն:

Վարդենիկ համայնքի նախաձեռնության նպատակն էր ներգրավել քաղաքացիներին համայնքային ծառայությունների վերաբերյալ քննարկումներին, համայնքի առաջնահերթ խնդիրների բացահայտման և համայնքի բյուջեի մեջ դրանց ընդգրկման գործընթացին:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ
ԺՈՂՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆԸ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՎԱԾ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ

ՎԱՐԴԵՆԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ
ՇԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Հունիս 1 - Նոյեմբերի 15, 2015թ.

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պլատներից՝ Տեղական իշխանությունների պլատ և Տարածքային պլատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացուցիչներին:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Վարդենիկը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզում: Այն Հայաստանի երկու խոշորագույն գյուղերից մեկն է: Գտնվում է Սևանա լճի ափին, ունի բարձրադիր աշխարհագրական դիրք և խիստ կլիմա: Գյուղատնտեսությունը բնակչության եկամտի հիմնական աղբյուրն է: Այն բավականին սերտ կապերով կապակցված համայնք է: Ինչպես մարզի այլ բնակավայրերում, Վարդենիկում նույնպես արտագնա աշխատողների թիվը շատ մեծ է, սակայն նույնիսկ նրանք, ովքեր աշխատում են Ռուսաստանում, փորձում են սերտ կապեր պահպանել իրենց հայրենի գյուղի հետ: Այն արտագնա աշխատողները, ովքեր հաջող արդյունքների են հասել, կարողանում են աջակցություն տրամադրել իրենց համայնքին՝ գումարներ ներդնելով վերջինիս հրատապ կարիքները հոգալու համար: Վարդենիկի մյուս առանձնահատկությունն այն է, որ այն բավական պատրիարխիկ սովորույթներով գյուղ է:

Համայնքի ղեկավար՝ Հովհաննես Հովեյան

Համայնքը՝ Բնակչության թիվը՝ 10702, Ավագանու անդամների թիվը՝ 11, Համայնքապետարանի աշխատողների թիվը՝ 19

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻՆ ԸՆԹԱՑՔ ՏԱԼՈՒ ԳՈՐԾՈՂ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Քաղաքացիների բողոքները քննության են առնվում և մշակվում բանավոր կամ գրավոր ձևով:

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ/ՔԱՅԼԵՐԸ

Նախաձեռնության նախապատրաստական փուլի ընթացքում մշակվեցին և բաժանվեցին տպագիր նյութեր՝ բնակչությանն առաջիկա մի շարք համայնքային հանդիպումների մասին իրազեկելու նպատակով: Հանդիպումներն անցկացվեցին տարբեր հասարակական խմբերի հետ, որպեսզի պարզվի նրանց կարծիքը առկա համայնքային ծառայությունների մասին, և թե ինչ լրացուցիչ ծառայություններ են անհրաժեշտ: Ողջ գործընթացն ամփոփվեց և ներկայացվեց եզրափակիչ աշխատաժողովի ժամանակ, որտեղ բնակիչները հնարավորություն ունեցան քվեարկել առաջնահերթությունների վերաբերյալ: Ձայների մեծամասնությունը վերաբերում էր ամառվա ամիսների ընթացքում տեղական «Օլիմպիադայի» ավանդույթի ստեղծմանը, երբ տարբեր համալսարաններում սովորող երիտասարդներն արձակուրդներին տուն են վերադառնում: Այս առաջարկությունը, որը միաձայն ընդունվեց համայնքի ավագանու կողմից, առաջնահերթությունների գործընթացի մաս դարձավ: Այս նախաձեռնության շրջանակներում համայնքապետարանում տեղադրվեց նաև ուղիղ հեռարձակման սարք, որպեսզի Վարդենիկի այն բնակիչները, որոնք երկրից դուրս են գտնվում, կարողանան հետևել ավագանու և այլ հանդիպումներին և տեղեկանան, թե ինչ է կատարվում համայնքում: Երևանից ժամանած մասնագիտական անձնակազմը ներգրավվեց ուղիղ հեռարձակման սարքի տեղադրման աշխատանքներին և համայնքապետարանի աշխատակիցներին սովորեցրեց սարքի օգտագործման կարգը:

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հունիս 1 - նոյեմբերի 15, 2015թ.

ԿԻՐԱՌՎԱԾ ՄԵԹՈՂՆԵՐ

- Տպագիր նյութեր
- Համայնքային հանդիպումներ
- Աշխատաժողով
- Առաջնահերթությունների գործընթաց
- Ուղիղ հեռարձակման սարք

ՈՎՔԵՐ ԵՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԵԼ

Համայնքի ղեկավար, ավագանու անդամներ, երիտասարդություն, քաղաքացիներ

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Վարդենիկի նախաձեռնության կարևորությունը կայանում է նրանում, որ ստեղծվեց համայնքապետարանի հանդիպումների ուղիղ հեռարձակման համակարգ: Այս նորարարությունն ապահովեց համայնքապետարանի հանդիպումների և բարձրացված հարցերի ավելի լայն հասանելիությունը արտերկրում աշխատող ու իրենց համայնքում ներդրումներ կատարող (այդ թվում՝ հանրային ոլորտում) Վարդենիկի հազարավոր բնակիչների համար: Համայնքապետարանի հանդիպումների հասանելիության ապահովումը արտերկրում աշխատող բնակիչների համար ավելի ամրապնդեց նրանց վստահությունը և աջակցությունը համայնքի բնակիչների կողմից բարձրացված խնդիրների լուծմանը: Որպես համայնքի բնակիչներ՝ նրանց նույնպես հնարավորություն ընձեռնվեց մասնակցել խնդիրների բացահայտման և առաջնահերթությունների որոշման գործընթացին: Այս նախաձեռնության հիմնական արդյունքներից մեկն այն է, որ բնակիչներն ավելի հաճախ են հայտնում իրենց մտահոգող հարցերի մասին: Բացի այդ, Վարդենիկի տեղական ՀԿ-ները կազմակերպեցին ուսումնական դասընթաց համայնքային խնդիրների առաջնահերթության որոշման մեթոդների մասին: Ավելին, մեծ հույսեր կան, որ «Օլիմպիադան» կկազմակերպվի և համայնքապետարանի համար ավանդույթ կդառնա՝ ընդգրկվելով համայնքի ամառային օրացույցում:

ՀԱՋՈՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԱՐԵՐԸ

Կիրառված ամենակարևոր մասնակցային մեթոդներն էին՝ տարբեր խմբերի հետ համայնքային հանդիպումները և ուղիղ հեռարձակման սարքը:

Շարժիչ ուժերն էին համայնքի ղեկավարը և երիտասարդությունը:

«Աջակցություն Հայաստանում տեղական ժողովրդավարության ամրապնդմանը» ծրագրի «Համայնքների ընտրված ներկայացուցիչների առաջնորդության ամրապնդում» ծրագրային III ուղղության շրջանակում Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը իրականացրեց «Առաջնորդության» ենթածրագիրը: Մասնակից չորս՝ Ախթալա, Արթիկ, Ուրցաձոր և Վարդենիկ համայնքներին քաղաքացիների մասնակցության նախաձեռնություններ իրականացնելու համար ցուցաբերվեց ֆինանսական և փորձագիտական աջակցություն:

Ուրցաձոր համայնքի նախաձեռնության նպատակը առողջ ապրելակերպին նպաստելու միջոցով քաղաքացիների մասնակցության խթանումն էր համայնքի կյանքում: Քաղաքացիական մասնակցության նախաձեռնությունն ուղղված էր մարզադաշտի «տարածքակազմակերպման» քննարկումներին, որի կառուցումը պետք է իրականացվի տեղական բյուջեի և արտաքին ֆինանսավորման հաշվին՝ ըստ քաղաքացիների կողմից նշված առաջնահերթությունների:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ
ԺՈՂՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆԸ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՎԱԾ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ

ՈՒՐՑԱԶՈՐ

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌՈՂՋ
ԱՊՐԵԼԱԿԵՐՊԻ
ԵՎ ԺԱՄԱՆՑԻ
ԽԹԱՆՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ

ՀՈՒՆԻՍ 1 - ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 10, 2015Թ.

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպությունն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պլատներից՝ Տեղական իշխանությունների պլատ և Տարածքային պլատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացուցիչներին:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական
և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Ուրցածորը Արարատի մարզում գտնվող գյուղական համայնք է: Պետական արգելոց Խոսրովի անտառը ընդգրկված է գյուղի տարածքում: Շրջակա միջավայրի պահպանման գիտակցությունը, կրթությունը, առողջ ապրելակերպն ու սպորտը համայնքային կյանքի անբաժանելի մասն են կազմում: Համայնքապետարանի աշխատակազմը հմուտ է և դոնորների հետ աշխատելու փորձառություն ունի: Տեղական ինքնակառավարման բարեփոխումների շրջանակներում, որոնք բերեցին համայնքների ընդարձակմանը, Ուրցածորը դարձավ նորաստեղծ բազմաբնակավայր համայնքի կենտրոնը, որը ներառում է 3 համայնք/բնակավայր: Դա նշանակում է, որ համայնքապետարանը ղեկավար դեր է ստանձնում բազմաբնակավայր համայնքի բնակչությանը ծառայություններ մատուցելու գործում:

Համայնքի ղեկավար՝ Ռաֆիկ Անդրեասյան

Համայնքը՝ բնակչության թիվը՝ 4525, ավագանու անդամների թիվը՝ 9; Համայնքապետարանի աշխատողների թիվը՝ 18:

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻՆ ԸՆԹԱՑՔ ՏԱԼՈՒ ԳՈՐԾՈՂ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Բողոքները վերանայվում են կանոնավոր և պատասխանվում գրավոր կամ բանավոր՝ կախված առաջնահերթությունից և հաջորդականությունից: Ընդհանուր հանդիպման ժամանակ քաղաքացիները ներկայացրեցին իրենց մտահոգող խնդիրները:

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԵՐԸ

Յուրաքանչյուր տարվա սկզբին կազմակերպվում են համայնքային բյուջեի լուսմներ, իսկ տարվա վերջին ամփոփվում և հայտարարվում են կատարողականի արդյունքները:

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ/ՔԱՅԼԵՐԸ

Նախաձեռնության իրականացումն սկսվեց հանրային իրազեկության նյութերի մշակմամբ (տեղեկատվական թերթիկներ և բրոշյուրներ), որոնք պարունակում էին ծրագրի խորհրդանիշն ու կարգախոսը: Այս նյութերը, առաջին համայնքային հանդիպման հրավերների հետ միասին, լայնորեն տարածվեցին բնակիչների շրջանում՝ աշակերտների և երիտասարդների օգնությամբ: Առաջին համայնքային հանդիպման ընթացքում ընտրվեցին ծրագրի ղեկավար կոմիտե և աշխատանքային խմբեր՝ առողջ ապրելակերպի ու բնապահպանական կրթության խթանման նպատակով, ինչպես նաև հաստատվեց կամավորական աջակցության հանձնառությունը խաղաղաշտի շինարարության աշխատանքներին: Հրավիրված ճարտարագետը ուսումնասիրեց առկա տեղանքի մասին փաստաթղթերը և նոր նախագծի մեջ ներառեց բնակիչների ցանկությունները: Նախագիծը ներկայացվեց երկրորդ համայնքային հանդիպման ժամանակ: Պատրաստվեց նախահաշիվ: Մարզադաշտի արդիականացման ծրագիրը բաժանվեց իրագործելի մասերի և որոշվեց ժամանակացույցը: Կազմակերպվեցին մի շարք համայնքային միջոցառումներ, այդ թվում՝ սպորտային մրցույթներ, մաքրման և կանաչապատման օրեր, արվեստների և արհեստների ցուցահանդեսներ, պարի խմբի ելույթ և այլն: Ի վերջո, համայնքի ավագանին քննարկեց և մարզադաշտի արդիականացման աշխատանքների մի մասը ներառեց հաջորդ տարվա բյուջեի մեջ:

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հունիս 1 - նոյեմբերի 10, 2015թ.

ԿԻՐԱՌՎԱԾ ՄԵԹՈՂՆԵՐ

- Հանրային իրազեկության նյութեր (տեղեկատվական թերթիկներ և բրոշյուրներ)
- Համայնքային հանդիպումներ
- Ծրագրի ղեկավար կոմիտե, առողջ ապրելակերպի ու բնապահպանական կրթության խթանման աշխատանքային խմբեր, կամավորների աջակցություն խաղաղաշտի շինարարության աշխատանքներին

ՈՎՔԵՐ ԵՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԵԼ

- «Տարածքակազմակերպում»
 - Համայնքային միջոցառումներ
 - Բնակչությունից ստացված կարծիքների հիման վրա՝ առաջարկության մշակում և դրա ներառում հաջորդ տարվա համայնքային բյուջեում
- Համայնքի ղեկավար, համայնքապետարանի աշխատակազմ և ավագանու անդամներ, ղեկավար կոմիտեի և աշխատանքային խմբի անդամներ, երիտասարդություն, քաղաքացիներ

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ծրագրի ավարտից հետո կայացել են համայնքի ավագանու երկու հանդիպում. առաջինը՝ մարզադաշտի նախագիծը, իսկ երկրորդը՝ 2016թ. բյուջեի հատկացումները հաստատելու համար, որով ֆինանսական միջոցներ ուղղվեցին վերանորոգման աշխատանքների սկսմանը: Ուրցածորը, գործընկեր կազմակերպությունների հետ համատեղ, որպես բազմաբնակավայր համայնք, աջակցություն է ստացել ԵՄ-ից՝ համայնքային զարգացման ծրագրի իրականացման համար: Համայնքապետարանի աշխատակազմը հանձն է առել իրականացնել ակտիվ դրամահավաք՝ Ուրցածորի և մոտակա համայնքների սպորտային ավանդույթների վերականգնման համար :

ՀԱԶՈՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԱՐԵՐԸ

Կիրառված ամենակարևոր մասնակցային մեթոդներն էին՝ «տարածքակազմակերպումը» և համայնքային միջոցառումները՝ սպորտային մրցույթներ, մաքրման և կանաչապատման օրեր, արվեստների և արհեստների ցուցահանդեսներ, պարի խմբի ելույթ:

Շարժիչ ուժերն էին համայնքապետարանի աշխատակազմը (հիմնականում կանայք) և համայնքի ղեկավարը:

ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ
ԺՈՂՎՐԴԱԿԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆԸ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՎԱԾ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ

ԱՐԹԻԿ

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԲԱՐԵԼԱԿՄԱՆ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ
ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ
ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻՆ

ՄԱՅԻՍԻ 15 - ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 15, 2015թ.

«Աջակցություն Հայաստանում տեղական ժողովրդավարության ամրապնդմանը» ծրագրի «Համայնքների ընտրված ներկայացուցիչների առաջնորդության ամրապնդում» ծրագրային III ուղղության շրջանակում Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը իրականացրեց «Առաջնորդության» ենթածրագիրը: Մասնակից չորս՝ Ախթալա, Արթիկ, Ուրցաձոր և Վարդենիկ համայնքներին քաղաքացիների մասնակցության նախաձեռնություններ իրականացնելու համար ցուցաբերվեց ֆինանսական և փորձագիտական աջակցություն:

Արթիկի համայնքային նախաձեռնության նպատակն էր բարձրացնել քաղաքացիների իրազեկությունը համայնքի ղեկավարի լիազորությունների վերաբերյալ՝ թափոնների կառավարման, բազմաբնակարան շենքերի կառավարման և պահպանման ոլորտներում: Իրազեկության բարձրացման քարոզարշավին հաջորդեցին համայնքային հանդիպումներ, որոնց ընթացքում քաղաքացիները քննարկեցին և առանձնացրեցին այն առաջնահերթ խնդիրները, որոնք լուծման կարիք ունեն տվյալ ոլորտներում:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պալատներից՝ Տեղական իշխանությունների պալատ և Տարածքային պալատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացուցիչներին:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Արթիկը Շիրակի մարզի մեծությամբ երկրորդ քաղաքն է և գտնվում է մարզկենտրոն Գյումրիից 27 կմ հեռավորության վրա: Սովետական ժամանակաշրջանում քաղաքն արդյունաբերական կենտրոն է եղել, սակայն ներկայումս գործարաններն ու հանքավայրերը կա՛մ դադարեցրել են իրենց գործունեությունը, կա՛մ աշխատում են հզորությունների 10-15%-ի չափով: Արթիկի ենթակառուցվածքը քաղաքային է՝ բազմաբնակարան շենքերով և կենտրոնացված կոմունալ ծառայություններով: Քաղաքացիական հասարակությունը լավ զարգացած չէ:

Համայնքի ղեկավար՝ Մխիթար Վարազյան, Արսեն Աբրահամյան (2012-2016)

Համայնքը՝ բնակչության թիվը՝ 21500, ավագանու անդամների թիվը՝ 15, Համայնքապետարանի աշխատողների թիվը՝ 38

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻՆ ԸՆԹԱՑՔ ՏԱԼՈՒ ԳՈՐԾՈՂ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Քաղաքացիների շաբաթական ընդունելություն համայնքի ղեկավարի մոտ, արձագանքում ներկայացված գրավոր դիմումներին և առաջարկություններին: Քաղաքացիների հետ ինտերակտիվ հաղորդակցություն համայնքի կայքի (www.artik.am), Facebook-ի և Քաղաքացիների սպասարկման կենտրոնի միջոցով:

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻՆ ԸՆԹԱՑՔ ՏԱԼՈՒ ԳՈՐԾՈՂ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Ընդունված են «Արթիկ համայնքում հանրային բաց լսումների և քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգ»-ը և «Արթիկ համայնքում տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության կարգ»-ը: Գործում է Արթիկ համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմին:

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԻՐԱԿԱՆԱՅՈՒՄԸ/ՔԱՅԼԵՐԸ

Բնակիչների հետ անցկացված առաջին նախնական հանդիպումը համայնքի բոլոր անդամներին համախմբելու առաջին փորձն էր: Սակայն հանդիպումն անցավ լարված մթնոլորտում՝ բնակիչների կողմից հնչող շարունակական բողոքներով, որի հետևանքով քաղաքապետարանի համար անհնար դարձավ բնակիչների հետ կառուցողական երկխոսություն վարելը, քանի որ վերջիններս ծանոթ չէին իրենց պարտականություններին: Այդ պատճառով, քաղաքապետարանը որոշեց մշակել հաղորդակցության ռազմավարություն՝ բնակիչների ակնկալիքները հասկանալու և հանրային կրթության ու իրազեկվածության մակարդակը խնդրահարուց հարցերի շուրջ բարձրացնելու նպատակով՝ նախքան բնակչության հետ համայնքային հանդիպումներ կազմակերպելը: Առաջին հերթին պետք էր պարզել, թե որքանով են բնակիչները տեղյակ կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարումը կազմակերպելու ձևերին: Կիրառվեց հեռախոսային հարցման մեթոդը, ապա քաղաքապետարանի համակարգչում տեղադրվեց հարցման ծրագիրը և մշակվեց հարցաթերթիկ: Հարցման արդյունքները ցույց տվեցին, որ կենտրոնական շրջանների բնակիչները գոհ են թափոնների կառավարումից՝ ի տարբերություն ծայրամասերի բնակիչների, որտեղ սպասարկումն անբավարար է:

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մայիսի 15 - նոյեմբերի 15, 2015թ.

ԿԻՐԱՌՎԱԾ ՄԵԹՈՂՆԵՐԸ

- Ավտոմատացված հեռախոսային անանուն հարցում
- Տեղեկատվական թերթիկների բաժանում՝ տուն առ տուն սկզբունքով
- Հեռուստահաղորդում մարզային հեռուստատեսությամբ
- Համայնքային հանդիպումներ
- Իրազեկում համայնքի ֆեյսբուքյան էջի և պաշտոնական կայքի միջոցով

ՈՎՔԵՐ ԵՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԵԼ

- Հաշվետվություն բնակչությանը ծրագրի ընթացքի և արդյունքների վերաբերյալ
- Գործընկերություն՝ բազմաբնակարան շենքերի պահպանման վերաբերյալ

Համայնքի ղեկավարը, բնակիչների նախաձեռնող խմբի անդամներ, քաղաքացիներ, համատիրություններ, կոշտ կենցաղային աղքի կառավարման ընկերություն, «Հաբիթաթ» Հայաստան, Բանկ

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Նախաձեռնությունն ունեցավ դրական գործնական արդյունքներ.

- Աղբահանություն իրականացնող ընկերության համար մշակվեց նոր ժամանակացույց՝ սպասարկելու քաղաքի նաև այն մասերը, որոնք մինչ այժմ հասանելի չեն եղել, ինչպես նաև աղբահանության ժամը հարմարեցնել բնակչությանը.
- Հանրային կարծիքի հիման վրա ձևավորված ծառայությունների գնահատման չափանիշները հաշվի առնվեց աղբահանություն իրականացնող կազմակերպության և քաղաքապետարանի միջև պայմանագրերում
- «Հաբիթաթ» Հայաստանի հետ ձեռք բերվեց նախնական համաձայնություն՝ տանիքների վերանորոգմանն ուղղված վարկային ծրագիր սկսելու համար՝ բնակիչների, քաղաքապետարանի և բանկի մասնակցությամբ.
- Քաղաքապետարանի դահլիճը վերանորոգվեց համայնքային բյուջեից մեծ չափի դրամական հատկացման միջոցով:
- Համայնքը որոշեց վերագործարկել քաղաքի տարբեր մասերում տեղադրված փողոցային բարձրախոսները, որոնցով բնակիչները կձանուցվեն քաղաքապետարանի միջոցառումներին մասին և կիրավիրվեն մասնակցելու քաղաքային իրադարձություններին:
- Քաջալերված նախաձեռնությունից՝ ԱՄՆ ՄԶԳ-ից այցակցություն ստացվեց առցանց հարթակ ստեղծելու և ուղիղ հեռարձակման սարքավորում տեղադրելու նպատակով, որը կամրապնդի բնակչության հետ երկխոսությունն ու համագործակցությունը:

ՀԱՋՈՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԱՐԵՐԸ

Կիրառված ամենակարևոր մասնակցային մեթոդներն էին՝ հեռախոսային հարցումը, տնից տուն տեղեկատվական թերթիկների բաժանումը և գործընկերության ձևավորումը բազմաբնակարան շենքերի պապանման համար:

Արթիկում շարժիչ ուժը համայնքի ղեկավարն էր:

«Աջակցություն Հայաստանում տեղական ժողովրդավարության ամրապնդմանը» ծրագրի «Համայնքների ընտրված ներկայացուցիչների առաջնորդության ամրապնդում» ծրագրային III ուղղության շրջանակում Եվրոպայի խորհրդի Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը իրականացրեց «Առաջնորդության» ենթածրագիրը: Մասնակից չորս՝ Ախթալա, Արթիկ, Ուրցաձոր և Վարդենիկ համայնքներին քաղաքացիների մասնակցության նախաձեռնություններ իրականացնելու համար ցուցաբերվեց ֆինանսական և փորձագիտական աջակցություն:

Ախթալայի համայնքային նախաձեռնության նպատակն էր բարձրացնել հանրային իրազեկությունը համայնքի իրավասությունների վերաբերյալ և ապա քաղաքացիներին ակտիվ ներգրավել համայնքային խնդիրների վերհանման և բյուջեի կազմման գործընթացում:

www.coe.int/congress-toolkit-armenia

ՀԱՅ

ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ
ԺՈՂՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆԸ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՎԱԾ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ

ԱՆԹԱԼԱ

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ
ԿԱՅԱՑՄԱՆ
ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ

ՀՈՒՆԻՍԻ-ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 15, 2015թ

www.coe.int

Եվրոպայի խորհուրդը մարդու իրավունքների ոլորտի առաջատար կազմակերպություն է: Այն բաղկացած է 47 անդամ պետություններից, որոնցից 28-ը Եվրոպայի խորհրդի անդամ են: Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը, Եվրոպայի խորհրդի հաստատություններից է, որը պատասխանատու է 47 անդամ պետություններում տեղական և տարածքային ժողովրդավարության ամրապնդման համար: Այն բաղկացած է երկու պալատներից՝ Տեղական իշխանությունների պալատ և Տարածքային պալատ, ինչպես նաև երեք կոմիտեներից, որոնք ներառում են ավելի քան 200 000 տեղական և տարածքային իշխանությունների ներկայացնող 648 ընտրված ներկայացուցիչների:

Եվրոպայի խորհրդի Տեղական
և տարածքային իշխանությունների կոնգրես

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Այս թայան Լոռու շրջանի հյուսիս-արևելքում գտնվող փոքր համայնք է, որը ներառում է 5 գյուղ: Բնակիչները հիմնականում աշխատում են հանքարդյունաբերության ոլորտում: Քաղաքի 5 շրջանները տեղակայված են բլուրների վրա, ինչը նրանց միջև հաղորդակցությունը շատ դժվարացնում է: Նման մեկուսացված դիրքը հանգեցնում է լրացուցիչ ծախսերի և համայնքային բյուջեի համար բեռ է հանդիսանում: Սա նաև բացասաբար է անդրադառնում համայնքի համախմբվածության և ուժերի կենտրոնացման վրա:

Համայնքի ղեկավար՝ Հայկազ Խաչիկյան

Համայնքը՝ բնակչության թիվը՝ 2400, ավագանու անդամների թիվը՝ 9, համայնքապետարանի աշխատողների թիվը՝ 9:

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻՆ ԸՆԹԱՑՔ ՏԱԼՈՒ ԳՈՐԾՈՂ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Բողոքները ստացվում են քաղաքացիների կողմից ներկայացվող գրավոր գանգատների ձևով: Բողոքները վերանայվում են և քննարկվում են համայնքի ղեկավարի ընդունելության օրերին, համայնքային ժողովների և ավագանու նիստերի ժամանակ:

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ/ՔԱՅԼԵՐԸ

Մշակվել էր հաղորդակցության լայնածավալ ռազմավարություն՝ բնակիչներին նախաձեռնության մասին տեղեկացնելու համար: Հաղորդակցության մաս էր կազմում տեղեկատվական բուկլետը, որի նպատակն էր տեղեկացնել բնակիչներին ծրագրի մասին և հրավիրել նրանց համայնքային ժողովներին: Համապատասխան տեղեկատվությունը հասանելի էր նաև տեղեկատվական տախտակների վրա, որոնք տեղակայված էին քաղաքի տարբեր մասերում: Որպես երկրորդ քայլ՝ իրականացվեց երկրորդ համայնքային ժողովը, որի նպատակ ուներ տեղեկացնել քաղաքացիներին տեղական կառավարման մարմինների լիազորություններ մասին այնպես, որ սխալ ակնկալիքներ չլինեին: Ներկայացվեց ծրագրի նպատակը և ձևավորվեց նախաձեռնության խումբ այն քաղաքացիներից, որոնք ակտիվ մասնակցություն էին ցուցաբերում: Ի վերջո, մասնակիցներին հարցրեցին, թե ինչ հարցեր կուզենային տեսնել հարցաշարում, որը պետք է օգտագործվեր տեղական գործերում մասնակցության և իրենց ամենաշատը անհանգստացնող հարցերի վերաբերյալ բնակիչների տարաբնույթ կարծիքներ հավաքելու համար: Մոտավորապես 400 հարցաշար բաժանվեց Այսթայալի գրեթե բոլոր տնտեսություններում կամավորների կողմից, որոնք օգնեցին նաև հավաքել կարծիքներն և վերլուծել դրանք: Ստացված առաջարկների հիման վրա կազմված կարճ ցուցակ և հրապարակվեց տեղեկատվական տախտակների, էլեկտրոնային փոստերի, սոցիալական ցանցերի, ինչպես նաև տեղի հեռուստատեսության միջոցով: Երկրորդ համայնքային ժողովի ժամանակ տեղի ունեցավ քվեարկություն, որը արտահայտեց մեծամասնության կարծիքը այն մասին, որ երեխաների, երիտասարդների և մեծահասակների համար քիչ մշակութային վայրեր կային տարբեր գործունեությամբ զբաղվելու համար: Քննարկման արդյունքում առաջարկվեց վերանորոգել Համայնքի կենտրոնը: Գնահատվեցին ծախսերը: Այն, ի վերջո, հաստատվեց ավագանու կողմից, դրվեց օրակարգում և ներառվեց բյուջեի մեջ: Վերջնական արդյունքում պետք է մշակվի բնակչությունից ստացված կարծիքների հիման վրա առաջարկություն, որը պետք է ներառվի հաջորդ տարվա համայնքային բյուջեում (2016թ):

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հունիսի 1 - սեպտեմբերի 15, 2015թ

ԿԻՐԱՌՎԱԾ ՄԵԹՈՂՆԵՐ

- Տեղեկատու բուկլետներ
- Տեղեկատվական տախտակներ
- Համայնքային հանդիպումներ
- Նախաձեռնող խումբ
- Հարցաշարում ընդգրկվելիք հարցերի մտագրոհ
- Հարցաշար

ՈՎՔԵՐ ԵՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԵԼ

- Էլ.փոստ, սոց.ցանցեր մարզային հեռուստաընկերություն Քվեարկություն
- Բնակչությունից ստացված կարծիքների հիման վրա՝ առաջարկության մշակում և դրա ներառում հաջորդ տարվա համայնքային բյուջեում

Համայնքի ղեկավար, Նախաձեռնող խմբի անդամներ, Երիտասարդ կանանց ասոցիացիա, քաղաքացիներ, կամավորներ

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Այս նախաձեռնությունը Այսթայալի համայնքի առաջին փորձն էր որոշումների կայացման գործընթացում քաղաքացիներին ներգրավելու համար. բնակիչներին խնդրել են առաջադրել խնդիրներ և կարիքներ ու սահմանել դրանց առաջնահերթությունը: Երիտասարդ կանանց ասոցիացիայի, նախաձեռնության խմբի անդամների ներգրավման և հաղորդակցության ռազմավարության շնորհիվ երկրորդ համայնքային ժողովի ժամանակ արձանագրվել է առավել լայն մասնակցություն: 2015 թ ղեկտեմբերին համայնքի ղեկավարը տեղեկացրեց, որ կարողացել է հավաքել ութ միլիոն դրամ, որը հատկացվել է համայնքի կենտրոնի վերանորոգմանը և պահանջվող գումարի կեսն է կազմում:

Բնակչության կողմից բարձրացված հիմնախնդիրներից մեկը՝ Այսթայալ համայնքի թիվ 2-րդ միջնակարգ դպրոցի հիմնանորոգման խնդիրը, համայնքի ղեկավարի կողմից ներկայացվեց ՀՀ նախագահին և ՀՀ վարչապետին, և արդյունքում հիմնախնդիրը ընդգրկվեց ՀՀ կառավարության միջնաժամկետ և տարածքային տնտեսական զարգացման հիմնադրամի 2016-2017թթ ծրագրերի ցանկում: Կազմվեց դպրոցի հիմնանորոգման նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի փաթեթը, իսկ որը ներկայացվեց 2016թ փետրվարին կայացած համայնքային ժողովում, իսկ 2016թ հոկտեմբերի վերջին կայացավ շինարարության մրցույթը: Ծրագրի ընդհանուր տևողությունը 7 ամիս է: Մեկամսյա ժամկետում կսկսվեն դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքները:

ՀԱՋՈՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԱՐԵՐԸ

Կիրառված մասնակցային ամենակարևոր մեթոդը հարցաշարն էր: Հիմնական շարժիչ ուժը երիտասարդ կանանց ասոցիացիան էր: